

Επεκτείνοντας τα όρια της Πληροφοριακής Παιδείας στις εφαρμογές του Web 2.0

Δημήτρης Πολίτης,

Βιβλιοθηκονόμος – Πολιτικός Επιστήμονας. Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών, Ηλεκτρονικό

Ταχυδρομείο: odimpol@gmail.com

Μαρία Δουκατά,

Βιβλιοθηκονόμος MSc, Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: sylvestro_a@yahoo.gr

Περίληψη

Η εισήγηση αυτή εξετάζει τον ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο που επιτελεί η Πληροφοριακή Παιδεία που ορίζεται ως η ικανότητα να αναγνωρίζει κανείς την ανάγκη πληροφόρησής του, να εντοπίζει, να αποτιμά και να χρησιμοποιεί αποτελεσματικά την απαραίτητη πληροφορία. Η ανάγκη αυτή αποκτά μεγαλύτερη σημασία στην εποχή μας η οποία χαρακτηρίζεται από τις εφαρμογές και τα εργαλεία του Web 2.0 που υλοποιούνται στην Βιβλιοθήκη 2.0.

Η Πληροφοριακή Παιδεία ως βασικός πυρήνας της Δια Βίου Μάθησης και ως βασικό ανθρώπινο δικαίωμα στον ψηφιακό κόσμο συμβάλλει καθοριστικά στην κοινωνική ένταξη όλων των ατόμων και κοινοτήτων ώστε οι πολίτες να αναπτύσσουν με ικανοποιητικό τρόπο την μαθησιακή διαδικασία στη διάρκεια του βίου τους.

Η σημασία της Πληροφοριακής Παιδείας γίνεται μεγαλύτερη στις νέες τεχνολογικές εφαρμογές – εργαλεία του Web 2.0 καθώς η βαθύτερη εμβάθυνση σ' αυτή και του σκοπού που αποσκοπεί αποτελεί το κλειδί για την πραγμάτωση και επέκταση της κοινωνίας της γνώσης.

Ως εκ τούτου απαιτείται προσαρμογή στα νέα δεδομένα όσον αφορά την εκπαίδευση των επιστημόνων πληροφόρησης στις νέες τεχνολογικές εφαρμογές αλλά και στον τρόπο διδασκαλίας των χρηστών ως προς την χρήση των νέων εργαλείων του Web 2.0.

Λέξεις-κλειδιά: Πληροφοριακή Παιδεία, Πληροφορία, Web 2.0, Βιβλιοθήκη 2.0 Βιβλιοθηκονόμος, Επιστήμονας της Πληροφόρησης

Abstract

This proposal examines the especially important role that Information Literacy carries out that is defined as the one's ability to recognize the need of his being informed, to locate, to value and effectively use the necessary information. This need delivers greater importance in our era which is characterized from the applications and the tools of Web 2.0 that are materialized in Library 2.0.

The Information Literacy as basic core of Life Learning and as basic human right in the digital world decisively contributes in the social integration of all people and communities thus the citizens develop in an satisfying way the learning procedure in their life endurance.

The importance of Information Literacy becomes greater in new technological applications- tools of Web 2.0 as the deeper integration in this and of the cause that focuses derives the key for the fulfillment and extension of the knowledge society.

For all the above we need adaptation in new data as far as education is concerned of the scientists of education in new technological applications and in the way of teaching the users as far as the use of new tools of Web 2.0

Keywords: Information Literacy, Information, Web 2.0, Library 2.0, Librarian, Information Scientist

Εισαγωγή

Στην Κοινωνία της Πληροφορίας τίθεται το ερώτημα πως οι εφαρμογές του Web 2.0 μπορούν να μας επηρεάσουν, να αλλάξουν το περιεχόμενο της Πληροφοριακής Παιδείας και την αντίληψη που έχουμε για αυτήν. Η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας έχει καταστήσει την Πληροφοριακή Παιδεία λιγότερο ή περισσότερο σημαντική; Απαντώντας στα πιο πάνω ερωτήματα αναδεικνύεται ο σημαντικός ρόλος του εκπαιδευτικού υπόβαθρου, η σημασία της πληροφοριακής παιδείας στο περιβάλλον των νέων τεχνολογιών του Ιστού 2.0 σε συνδυασμό με την αυξανόμενη χρήση των εφαρμογών από τις νεότερες γενιές.

Ως εκ τούτου απαιτείται προσαρμογή στα νέα δεδομένα όσον αφορά την εκπαίδευση των επιστημόνων πληροφόρησης στις νέες τεχνολογικές εφαρμογές αλλά και στον τρόπο διδασκαλίας των χρηστών ως προς την χρήση των νέων εργαλείων του Web 2.0.

Οι αλλαγές στο τοπίο της βιβλιοθηκονομίας διαμορφώνουν και καθορίζουν το νέο ρόλο του βιβλιοθηκονόμου. Το μοντέλο Web 2.0, η ψηφιακή πραγματικότητα, οι νέες τεχνολογίες, η διαμόρφωση νέων τάσεων, ο

ανταγωνισμός, ο σύγχρονος τρόπος παραγωγής της γνώσης, της πληροφόρησης και των υπηρεσιών -καθώς και άλλα- επαναπροσδιορίζουν και επανασυνθέτουν τις δεξιότητες και τις ικανότητες που θα πρέπει να έχει ο Επιστήμονας της Πληροφόρησης.

Στο νέο αυτό περιβάλλον που διαμορφώνεται ο Βιβλιοθηκονόμος – Επιστήμονας της Πληροφόρησης διαχειρίζεται την έντυπη και ηλεκτρονική πληροφορία αφομοιώνοντας τις αλλαγές που απορρέουν από την χρήση των τεχνολογικών εργαλείων διευκολύνοντας παράλληλα την πρόσβαση σε αυτές. Παράλληλα έχει διττό ρόλο, εκείνο του εκπαιδευτή αλλά και του εκπαιδευτικού καθώς εισάγει τους χρήστες στις νέες τεχνολογίες ενώ ταυτόχρονα προσφέρει μαθήματα πληροφοριακής παιδείας και διαδραστική εκπαίδευση μέσω διαδικτύου.

1. Πληροφοριακή παιδεία: ορισμός – ιστορική διαδρομή

Οι πρώτες διατυπώσεις για την Πληροφοριακή Παιδεία έχουν την αφετηρία τους το 1974 όταν ο Zarkowski ανέδειξε την μεγάλη επίδραση και την αποτελεσματική χρήση της πληροφορίας μέσα σε ένα εργασιακό περιβάλλον. Το 1979 ο Taylor προεκτείνοντας την παραπάνω θεώρηση ενέταξε την Πληροφοριακή Παιδεία στον κόσμο των βιβλιοθηκών αναγνωρίζοντας, με την σειρά του, τον σημαντικό ρόλο της πληροφορίας στην λύση των προβλημάτων και προχώρησε στην διατύπωση της ανάγκης ύπαρξης στρατηγικών απόκτησης της πληροφορίας.¹

Η Πληροφοριακή Παιδεία (Information Literacy) πρωτοεμφανίζεται και καθιερώνεται σαν όρος το 1989 ως «η ικανότητα να αναγνωρίζει κανείς την ανάγκη πληροφόρησης του, να εντοπίζει, να αποτιμά και να χρησιμοποιεί αποτελεσματικά την απαραίτητη πληροφορία».²

Το 2000 η Association of College and Research Libraries (ACRL) υιοθετεί τον ορισμό της American Library Association και δημοσιεύει τα πρότυπα δεξιοτήτων Πληροφοριακής Παιδείας στην Ανώτατη Εκπαίδευση για την προώθηση και χρήση τους στα προγράμματα εκπαίδευσης. Σύμφωνα με αυτά ένα άτομο με Πληροφοριακή Παιδεία είναι ικανό να:

- Να προσδιορίζει την έκταση της απαιτούμενης πληροφόρησης

¹ Joaquin Selgas Gutiérrez «Η νέα Πληροφοριακή Παιδεία στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες. Μερικές πρόσφατες εμπειρίες στην Ισπανία», Πληροφοριακή Παιδεία - το Κλειδί για τη Δια Βίου Μάθηση: Διεθνές Συνέδριο Δημόσιων και Δημοτικών Βιβλιοθηκών, Αθήνα 14- 16 Ιουνίου 2006

² www.ala.org Ημερομηνία πρόσβασης: 17 Ιουνίου 2010

- Έχει πρόσβαση στην απαιτούμενη πληροφόρηση αποτελεσματικά και ικανοποιητικά
- Αποτιμά την πληροφόρηση και τις πηγές της με κριτικό πνεύμα
- Ενσωματώνει επιλεγμένη πληροφόρηση στη γνωστική βάση του φοιτητή
- Χρησιμοποιεί την πληροφόρηση αποτελεσματικά για να επιτελέσει έναν συγκεκριμένο σκοπό
- Κατανοεί τα οικονομικά, νομικά και κοινωνικά θέματα που περιβάλλουν την χρήση της πληροφόρησης
- Έχει πρόσβαση και χρησιμοποιεί την πληροφόρηση ηθικά και νόμιμα³

Σύμφωνα με το Ινστιτούτο των Επαγγελματιών των Βιβλιοθηκών και της Πληροφόρησης (CILIP) είναι απαραίτητο να γνωρίζουμε πότε και γιατί χρειαζόμαστε την πληροφορία, πού να την βρούμε και πώς να την αξιολογήσουμε, να την χρησιμοποιήσουμε και να την κοινοποιήσουμε με ορθό και ηθικό τρόπο.

Για να συμβεί αυτό είναι απαραίτητη η κατανόηση των παρακάτω:

- Ανάγκες για πληροφορία
- Διαθέσιμοι πόροι
- Τρόπος εύρεσης της πληροφορίας
- Ανάγκη αξιολόγησης των αποτελεσμάτων
- Η διαδικασία αξιολόγησης των αποτελεσμάτων
- Η ηθική και η ευθύνη στην χρήση
- Η κοινοποίηση και η διάδοση των αποτελεσμάτων
- Ο τρόπος χειρισμού των ευρημάτων⁴

Η Πληροφοριακή Παιδεία ως βασικός πυρήνας της Δια Βίου Μάθησης και ως βασικό ανθρώπινο δικαίωμα στον ψηφιακό κόσμο συμβάλλει καθοριστικά στην κοινωνική ένταξη όλων των ατόμων και κοινοτήτων.

Αποτελεί το κλειδί για την πραγμάτωση και επέκταση της κοινωνίας της γνώσης ώστε όλοι, ανεξαιρέτως, οι πολίτες να αναπτύξουν με ικανοποιητικό τρόπο την μαθησιακή ικανότητα στην διάρκεια του βίου τους.

Στο περιβάλλον των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας η μάθηση του τρόπου που μαθαίνουμε, η προσαρμογή στην αλλαγή και η

³Association of College and Research Libraries (ACRL). Information Literacy competency standards for higher education (2000). www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/standards/standards.pdf. Ημερομηνία πρόσβασης: 17 Ιουνίου 2010

⁴www.cilip.org.uk Ημερομηνία πρόσβασης: 17 Ιουνίου 2010

κατανόηση του πλήθους των πληροφοριών είναι δεξιότητες που πρέπει να αποκτήσουν όλοι. Ιδιαίτερα σημαντικός αναδεικνύεται ο ρόλος των βιβλιοθηκών μέσα από την εκπόνηση και την υλοποίηση προγραμμάτων πληροφοριακής παιδείας προς τους χρήστες που εξυπηρετούν ώστε να εκμεταλλεύονται αποτελεσματικά και αποδοτικά την πληθώρα των πληροφοριών που είναι διαθέσιμη.

1.1 Πληροφοριακή Παιδεία και Βιβλιοθήκες: ο ρόλος του βιβλιοθηκονόμου

Η Πληροφοριακή Παιδεία αποτελεί βασική δεξιότητα που πρέπει να αναπτύσσεται από όλους τους πολίτες. Οι βιβλιοθηκονόμοι είναι απαραίτητο να συμμετέχουν στην ανάπτυξη της Πληροφοριακής Παιδείας βοηθώντας τους χρήστες στην κατάλληλη χρήση και αξιοποίηση της πληροφορίας συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην μείωση του χάσματος ανάμεσα στους πληροφοριακά φτωχούς και πληροφοριακά πλούσιους.

Οι βιβλιοθηκονόμοι απαιτείται να αποκτήσουν γνώσεις σε αντικείμενα όπως θεωρίες μάθησης, τεχνικές διδασκαλίας και μεθόδους μεταφοράς της γνώσης που μπορούν να αποκτηθούν μέσα από ποικίλες μορφές εκπαίδευσης που δεν παρέχονται σήμερα και που θα δώσουν την δυνατότητα ανάδειξης της συμβολής των βιβλιοθηκονόμων στην εκπαιδευτική διαδικασία.⁵

Είναι αναγκαία η εξοικείωση με τις πληροφοριακές ανάγκες των ατόμων που θα εκπαιδεύσουν οι οποίες μπορεί να είναι πολύ διαφορετικές και πολύ εξειδικευμένες. Οι βιβλιοθηκονόμοι για να είναι σε θέση να διδάξουν τους χρήστες τους πρέπει:

- Να μάθουν τι αποτελεί πληροφοριακή παιδεία και τι δεξιότητες κριτικής σκέψης
- Να κατανοήσουν τις θεωρίες μάθησης και κινήτρων
- Να γνωρίζουν και να χρησιμοποιούν διάφορες τεχνικές διδασκαλίας⁶

Ιδιαίτερα σημαντική καθίσταται η συνεργασία μεταξύ του εκπαιδευτικού προσωπικού που γνωρίζει το επιστημονικό αντικείμενο και των

⁵ Κορομπίλη Στέλλα, Μάλλιαρη Αφροδίτη, Χριστοδούλου Γιώργος. "Συμβολή των βιβλιοθηκονόμων στην πληροφοριακή παιδεία", Ο ανθρώπινος παράγοντας στη διαμόρφωση της σημερινής και της μελλοντικής βιβλιοθήκης: 16ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Πειραιάς, 1-2-3 Οκτωβρίου 2007. Πειραιάς: Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Πειραιά

⁶ Killcullen, M (1998). Teaching librarians to teach: Recommendations on what we need to know. Reference Services Review, Summer, pp 7-18

βιβλιοθηκονόμων που είναι γνώστες των ηλεκτρονικών και μη πηγών. Μόνο αυτή μπορεί να φέρει τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα και να συμβάλλει στην εδραίωση σχέσεων εμπιστοσύνης που θα οδηγήσει στην ανάπτυξη αποτελεσματικών προγραμμάτων Πληροφοριακής Εκπαίδευσης.⁷

Οι βιβλιοθήκες λειτουργώντας σαν σημεία πρόσβασης σε σημαντικές πληροφορίες αποτελούν την καλύτερη πηγή της Δια Βίου Μάθησης καθώς παρέχουν την απαραίτητη γνώση για την αποτελεσματική χρήση των πηγών που διαθέτουν και αποτελούν την καλύτερη άμυνα εναντίον των μηχανισμών ελέγχου της πληροφορίας.

Το δικαίωμα πληροφόρησης στο σωστό άτομο την κατάλληλη στιγμή είναι το κλειδί της επιτυχίας για κάθε οργανισμό. Οι βιβλιοθήκες πρέπει να απασχολούν κατάλληλα καταρτισμένο προσωπικό με τις απαραίτητες γνώσεις για να εντοπίζει, να ανακτά και να αξιοποιεί πληροφορίες με σκοπό να:

- Επιτρέπει την εύκολη πρόσβαση σε όλες τις μορφές πληροφοριών
- Εντοπίζει και να προσφέρει τις πιο ενδιαφέρουσες από αυτές
- Οργανώνει τις πληροφορίες με προσιτό και φιλικό τρόπο προς τον χρήστη
- Να πρωτοστατεί στην αύξηση των επιπέδων αλφαριθμητισμού στον οργανισμό

1.2 Ευθύνη για τη διδασκαλία της πληροφοριακής παιδείας

Η πληροφοριακή παιδεία ως έννοια σημαίνει πιο πολλά από μια καλή συμπεριφορά αναζήτησης της κατάλληλης πληροφόρησης. Ενσωματώνει τις ικανότητες να αναγνωρίζει πότε χρειάζεται η πληροφορία και τότε να εκφραστούν ερωτήματα σχεδιασμένα για να συλλέξουν την απαραίτητη πληροφόρηση. Περιλαμβάνει αποτίμηση και μετά χρήση πληροφόρησης με κατάλληλο και ηθικό τρόπο, μόλις ανακτηθεί από κάθε μέσο, όπως ηλεκτρονικές, ανθρώπινες ή έντυπες πηγές. Η υπευθυνότητα για βοήθεια ανθρώπων να γίνουν πληροφοριακά μορφωμένοι κατανέμεται καλύτερα μέσα σε όλο τον χώρο του πανεπιστημίου, όπως υποδηλώνεται με σαφήνεια στα Πρότυπα Δεξιοτήτων. Ιδεατά οι διευθυντές υποστηρίζουν στόχους

⁷ Κορομπίλη, Στέλλα. Μάλλιαρη, Αφροδίτη. Χριστοδούλου, Γιώργος. "Συμβολή των βιβλιοθηκονόμων στην πληροφοριακή παιδεία", Ο ανθρώπινος παράγοντας στη διαμόρφωση της σημερινής και της μελλοντικής βιβλιοθήκης: 16ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Πειραιάς, 1-2-3 Οκτωβρίου 2007. Πειραιάς: Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Πειραιά

πληροφοριακής παιδείας για τα ιδρύματά τους. Οι διδάσκοντες τα μαθήματα βοηθούν τους φοιτητές τους να πετύχουν την πληροφοριακή παιδεία στα πεδία που έχουν επιλέξει και οι βιβλιοθηκονόμοι και οι άλλοι επαγγελματίες στο πανεπιστήμιο συνεργάζονται με διδάσκοντες κύκλων μαθημάτων προς αυτή την προσπάθεια.⁸

2. Μοντέλο Web 2.0

2.1 Ορισμός Web 2.0 (Ιστός 2.0)⁹

Το Web 2.0 είναι η εξελιγμένη έκδοση του αρχικού Web (Web 1.0), η νέα γενιά του Παγκόσμιου Ιστού, η οποία χαρακτηρίζεται από την αυξημένη αλληλεπίδραση μεταξύ των χρηστών και στην οποία πρωταγωνιστικό ρόλο έχουν τα ιστολόγια, τα RSS Feeds, τα tags, τα wikis και οι κοινωνικές υπηρεσίες σελιδοσήμανσης (social bookmarking services) κλπ. Οι τελευταίες (υπηρεσίες σελιδοσήμανσης) επιτρέπουν στους χρήστες να συμμετέχουν ενεργά στην οργάνωση και στον εμπλουτισμό των νέων ηλεκτρονικών υπηρεσιών και να έχουν πλήρη έλεγχο των προσωπικών τους δεδομένων.

2.2 Ιστορία του Web 2.0¹⁰

Η φράση Web 2.0 ευώθηκε για πρώτη φορά το 2004 κατά τη διάρκεια ενός συνεδρίου μεταξύ των εταιριών O'Reilly Media και της MediaLive International όπου προτείνονταν ιδέες για την αναβάθμιση του παγκόσμιου ιστού. Ο Dale Dougherty και ο O'Reilly VP, παρατήρησαν ότι το διαδίκτυο είχε αρχίσει να γίνεται πολύ δημοφιλές και σημαντικό μέρος της καθημερινότητας όλο και μεγαλύτερου ποσοστού ανθρώπων. Συνεχώς έβγαιναν νέες εφαρμογές και ιστοσελίδες οι οποίες αναγνωρίζονταν από το ευρύ κοινό σε σύντομο χρονικό διάστημα. Επιπλέον οι περισσότερες εταιρίες άρχισαν να στρέφουν την επιχειρηματική τους δράση στο διαδίκτυο και να προσπαθούν να φέρουν τους καταναλωτές τους προς αυτό το κανάλι.

Έχοντας όλα αυτά ως δεδομένα εξέτασαν το Web 2.0 ως μια δεύτερη γενιά υπηρεσιών βασισμένων στο Διαδίκτυο. Χρησιμοποίησαν αυτή την φράση σαν τίτλο για μια σειρά από συνέδρια με τον τίτλο *Web 2.0 Summit*. Τα συνέδρια

Association of College and Research Libraries (ACRL). Στόχοι για τη διδασκαλία της πληροφοριακής παιδείας: ένα υπόδειγμα έκθεσης για ακαδημαϊκούς βιβλιοθηκονόμους.

Ανδρέου Ιωάννα, Γαϊτάνου Πανωραία, Γαρουφάλλου Εμμανουήλ, Κουτσομίχα Δαμιάννα, Κριεζή Βέρα. Έρευνα για την εξοικείωση των Ελλήνων και Κυπρίων Επιστημόνων Πληροφόρησης με τις Web 2.0 υπηρεσίες, 17ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Ιωάννινα 2008

¹⁰ www.wikipedia.com. Ημερομηνία πρόσβασης: 12 Ιουνίου 2010

αυτά συνεχίζονται και μέχρι σήμερα για να αποσαφηνιστεί ο όρος και να προωθηθεί η ιδέα σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

2.3 Χαρακτηριστικά του Web 2.0

Το Web 2.0 ξεπερνά τα όρια της περιορισμένης πλατφόρμας ενός υπολογιστή. Ο χρήστης θα μπορεί να δρα στον Παγκόσμιο Ιστό όπως δρούσε μέχρι τώρα στον υπολογιστή του. Οι πιο ειδικοί μιλούν για έναν νέο τρόπο σχεδίασης των ιστοσελίδων ο οποίος θα βασίζεται στην διάδραση του χρήστη. Θα επιτρέπει στον χρήστη να αλλάξει τόσο το περιβάλλον της σελίδας όσο και να παρέμβει στο περιεχόμενό της. Κυριότερα χαρακτηριστικά του Web 2.0 συνιστούν¹¹:

- Η Κοινωνική δικτύωση (social networking)
- Η Συνεργασία – συλλογικότητα
- Η αλληλεπίδραση
- Η συμμετοχή (Participation)
- Ο διαμοιρασμός (Sharing)
- Η χρηστικότητα (Usability)
- Αποτελείται από ενότητες (Modularity)
- Ο έλεγχος από τους χρήστες (User control)
- Επικοινωνία και διευκόλυνση δημιουργίας κοινοτήτων (communication - communities)
- Χαμηλό έως ανύπαρκτο κόστος (Low cost)
- Ανοιχτή πρόσβαση (Free access)
- Αποκέντρωση (Decentralization)

Χαρακτηριστικές εφαρμογές του Web 2.0 είναι τα κοινωνικά μέσα (social media), τα wiki και τα blog (ιστολόγια). Πολλές από τις εντολές διάδρασης που χαρακτηρίζουν την λειτουργία του Web 2.0 είναι ήδη γνωστές από διάφορες ιστοσελίδες κοινωνικών δικτύων και μέσων όπως το facebook ή το youtube για παράδειγμα. Τέτοιες εκφράσεις είναι η αναζήτηση (search), το tag, η παράθεση

¹¹ Ανδρέου Ιωάννα, Γαϊτάνου Πανωραία, Γαρουφάλου Εμμανουήλ, Κουτσομίχα Δαμιάννα, Κριεζή Βέρα. Έρευνα για την εξοικείωση των Ελλήνων και Κυπρίων Επιστημόνων Πληροφόρησης με τις Web 2.0 υπηρεσίες, 17ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Ιωάννινα 2008

links ή το authoring όπως λειτουργεί σε πολλά wiki όπου οι χρήστες μπορούν να δημιουργήσουν άρθρα αλλά και να ανανεώσουν ή να διαγράψουν ήδη υπάρχοντα.

Σύμφωνα με τον Miller (2005) «Το Web 1.0 οδήγησε τους ανθρώπους στη πληροφορία, το Web 2.0 οδηγεί την πληροφορία στους ανθρώπους»

Πως όμως το Web 2.0 αλλάζει τον τρόπο που οι άνθρωποι ζουν, εργάζονται και συμμετέχοντας στις εφαρμογές του; Πως βιώνουν τις πληροφορίες που αποσπούν μέσα από αυτό; Ποιος είναι ο αντίκτυπος από τις ανάγκες πληροφόρησης των πολιτών και τις πρακτικές αναζήτησης της πληροφορίας μέσα από τις εφαρμογές του Ιστού 2.0; Πως επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο οι βιβλιοθήκες παρέχουν και υποστηρίζουν προγράμματα πληροφοριακής παιδείας;¹²

2.4 Το Web 2.0 ως πρόκληση για την Πληροφοριακή Παιδεία¹³

Στην Κοινωνία της Πληροφορίας τίθεται το ερώτημα πως οι εφαρμογές του Web 2.0 μπορούν να μας επηρεάσουν, να αλλάξουν το περιεχόμενο της Πληροφοριακής Παιδείας και την αντίληψη που έχουμε για αυτήν. Η ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας έχει καταστήσει την Πληροφοριακή Παιδεία λιγότερο ή περισσότερο σημαντική; Απαντώντας στα πιο πάνω ερωτήματα αναδεικνύεται ο σημαντικός ρόλος του εκπαιδευτικού υπόβαθρου, η σημασία της πληροφοριακής παιδείας στο περιβάλλον των νέων τεχνολογιών του Παγκόσμιου Ιστού 2.0 σε συνδυασμό με την αυξανόμενη χρήση των εφαρμογών από τις νεότερες γενιές.

Ως εκ τούτου απαιτείται προσαρμογή στα νέα δεδομένα όσον αφορά την εκπαίδευση των επιστημόνων πληροφόρησης στις νέες τεχνολογικές εφαρμογές αλλά και στον τρόπο διδασκαλίας των χρηστών ως προς την χρήση των νέων εργαλείων του Web 2.0.

2.5 Τι είναι η Βιβλιοθήκη 2.0;

Σύμφωνα με τους Casey and Savastinuk (2006, p.40) η Βιβλιοθήκη 2.0 είναι « Ένα μοντέλο για υπηρεσίες βιβλιοθηκών που ενθαρρύνει τη συνεχή και σκόπιμη αλλαγή, προσκαλώντας τους χρήστες να συμμετέχουν στη δημιουργία των φυσικών αλλά και εικονικών υπηρεσιών που επιθυμούν, υποστηριζόμενη

¹² <http://conferences.alia.org.au/access2010/call.html>. Ημερομηνία πρόσβασης: 15 Ιουνίου 2010

¹³ Peter Godwin. The Web 2.0 challenge to Information Literacy, INFORUM 2007: 13th Conference on Professional Information Resources, Prague, May 22-24, 2007

από τη συνεχιζόμενη αξιολόγηση των υπηρεσιών. Επίσης, προσπαθεί να προσεγγίσει νέους χρήστες και να εξυπηρετήσει καλύτερα τους υπάρχοντες μέσα από βελτιωμένες και κατευθυνόμενες προς τον χρήστη προσφερόμενες υπηρεσίες. Κάθε κομμάτι από μόνο του αποτελεί ένα ακόμη βήμα προς βελτιωμένες υπηρεσίες. Μόνο όμως μέσα από τη συνδυασμένη εφαρμογή όλων των παραπάνω μπορούμε να φτάσουμε στη Βιβλιοθήκη 2.0.»

2.6 Βιβλιοθήκη 2.0, η εφαρμογή των τεχνολογιών web 2.0 στις βιβλιοθήκες

Η βιβλιοθήκη ως οντότητα δεν χαρακτηρίζεται από χωροχρονικούς περιορισμούς αλλά είναι παντού. Δεν έχει σύνορα παρέχοντας την δυνατότητα συμμετοχικής δράσης στους χρήστες μέσα από την χρήση όλων των νέων τεχνολογιών και συστημάτων.¹⁴

Σε αυτό το πλαίσιο προτάσσεται η πρόσβαση έναντι της απόκτησης καθιστώντας την παροχή Πληροφοριακής Παιδείας ως προαπαιτούμενο που επιτρέπει την πρόσβαση στην πληροφορία. Έτσι η βιβλιοθήκη μετεξελίσσεται σε χώρο δράσης ανθρωποδικτύου όπου κυρίαρχο ρόλο διαδραματίζει η παροχή πληροφοριακής παιδείας. Με αυτόν τον τρόπο οι χρήστες δεν αποκτούν «μόνο» την πληροφορία που χρειάζονται. Αλλά μαθαίνουν, κυρίως, πώς να αναπτύσσουν με αυτάρκεια τις πληροφοριακές δεξιότητές τους προετοιμαζόμενοι για την Κοινωνία της Πληροφορίας¹⁵.

2.7 Χαρακτηριστικά γνωρίσματα της Βιβλιοθήκης 2.0

Η Βιβλιοθήκη 2.0 αποτελεί τον χώρο όπου αναπτύσσονται οι τεχνολογικές εφαρμογές του Web 2.0 και διέπεται από τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- **Ο χρήστης είναι στο επίκεντρο (user – centered).** Αυτό σημαίνει ότι ο χρήστης δεν κάνει μόνο χρήση των υπηρεσιών της βιβλιοθήκης αλλά συμμετέχει ενεργά διαμορφώνοντας το περιεχόμενο και τις υπηρεσίες οι οποίες είναι προσβάσιμες μέσα από το διαδίκτυο.

¹⁴ Παπαζογλου Αλεξάνδρα. Πληροφόρηση, Ψηφιοποίηση, Αντιμετώπιση λογοκλοπής, Οργάνωση, Ανάπτυξη αναγνωστικής συνήθειας: μερικές λέξεις κλειδιά από τον πολλαπλό ρόλο του βιβλιοθηκονόμου σήμερα. Πώς ο βιβλιοθηκονόμος του 21^{ου} αιώνα μπορεί να τους αντιμετωπίσει; Ημερίδα « Ο ρόλος του Βιβλιοθηκονόμου τον 21^ο αιώνα», ; Ημερίδα « Ο ρόλος του Βιβλιοθηκονόμου τον 21^ο αιώνα», Ημερίδα ΕΕΒΕΠ – Κεντρικής Δημοτικής Βιβλιοθήκης Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Αθηναίων, Αθήνα 2010

¹⁵ Τσιμπόγλου Φίλιππος. Οι Βιβλιοθήκες στο ψηφιακό περιβάλλον. Πιθανοί ρόλοι και απαραίτητες δεξιότητες. Διάλεξη Ιόνιο Πανεπιστήμιο – Τμήμα Αρχιτεκτονικής Βιβλιοθηκονομίας, Πρόγραμμα Διαλέξεων στο πλαίσιο του έργου του ΕΠΕΑΕΚ «Αναβάθμιση του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών» Κέρκυρα 31 Μαρτίου 2004

- **Παρέχει χρήση πολυμέσων (multi – media experience):** Οι συλλογές και οι υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης 2.0 περιέχουν χρήση οπτικοακουστικών μέσων.
- **Διαδραστικότητα:** Η βιβλιοθήκη στην ιστοσελίδα της ενσωματώνει και παρουσιάζει χρηστών. Υπάρχουν σύγχρονοι και ασύγχρονοι τρόποι για τους χρήστες να επικοινωνούν μεταξύ τους αλλά και με τους βιβλιοθηκονόμους.
- **Καινοτομία:** Αυτή είναι ίσως η σημαντικότερη πτυχή των χαρακτηριστικών που συνθέτουν την έννοια της Βιβλιοθήκης 2.0. Στο σύγχρονο κοινωνικό γίνεσθαι με τις ευρύτατες κοινωνικές ανακατατάξεις οι βιβλιοθήκες δεν μένουν αμέτοχες αλλά γίνονται δέκτες αυτών, προχωρώντας ωστόσο ένα βήμα παραπέρα καθώς δίνουν την δυνατότητα στους χρήστες να τις αλλάξουν.¹⁶

2.8 Ο βιβλιοθηκονόμος στην εποχή του Web 2.0¹⁷

Οι αλλαγές στο τοπίο της βιβλιοθηκονομίας διαμορφώνουν και καθορίζουν το νέο ρόλο του βιβλιοθηκονόμου. Το μοντέλο Web 2.0, η ψηφιακή πραγματικότητα, οι νέες τεχνολογίες, η διαμόρφωση νέων τάσεων, ο ανταγωνισμός, ο σύγχρονος τρόπος παραγωγής της γνώσης, της πληροφόρησης και των υπηρεσιών -καθώς και άλλα- επαναπροσδιορίζουν και επανασυνθέτουν τις δεξιότητες και τις ικανότητες που θα πρέπει να έχει ο Επιστήμονας της Πληροφόρησης.

Ο βιβλιοθηκονόμος στον 21ο αιώνα, στην εποχή της πληροφορίας και του Web 2.0 οφείλει:

- να μαθαίνει και να χρησιμοποιεί τα εργαλεία που προσφέρει το Web 2.0
- να αξιοποιεί και να εφαρμόζει κατάλληλα τις εφαρμογές του μοντέλου Web 2.0 στο χώρο των βιβλιοθηκών
- να συνδυάζει αλλά και να διαχειρίζεται με επιδεξιότητα έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό

¹⁶ Jack M. Maness. Library 2.0 Theory: Web 2.0 and Its Implications for Libraries, Webology, Volume 3, Number 2, June, 2006 (<http://webology.ir/2006/v3n2/a25.html>). Ημερομηνία πρόσβασης: 15 Ιουνίου 2010
¹⁷ <http://greeklis.org/?n=149>. Ημερομηνία πρόσβασης: 17 Ιουνίου 2010

- να προσφέρει ηλεκτρονικές και ψηφιακές υπηρεσίες
- να εκπαιδεύει τους χρήστες στην κατανόηση και χρήση των νέων τεχνολογικών καινοτομιών
- να αποδεχτεί τη χρησιμότητα της μη έντυπης αλλά οπτικοακουστικής πληροφορίας (εικόνες, βίντεο)
- να ενθαρρύνει την Online επικοινωνία με τους χρήστες για επίλυση αποριών
- να χρησιμοποιεί τα πιο πρόσφατα εργαλεία επικοινωνίας όπως MSN, gtalk και Skype
- να αναπτύσσει κοινωνικά δίκτυα
- να επιτρέπει την επέμβαση του χρήστη στη δημιουργία περιεχομένου (wikis)
- να κατανοήσει τη δύναμη αλλά και τις δυνατότητες που προσφέρει η blogsphere και η wikisphere.

3. Εργαλεία Web 2.0 και Πληροφοριακή Παιδεία

3.1 Πως οι εφαρμογές του Web 2.0 επηρεάζουν το περιεχόμενο και την διδασκαλία της Πληροφοριακής Παιδείας;

Τα κυριότερα εργαλεία που αποτελούν το μοντέλο του Web 2.0 και τα οποία αλλάζουν ριζικά τόσο το περιεχόμενο όσο και την διδασκαλία της Πληροφοριακής Παιδείας εναρμονίζοντάς την στις νέες τεχνολογικές εφαρμογές της μαθησιακής – ακαδημαϊκής διαδικασίας είναι τα παρακάτω:

- **Ιστολόγιο (blog):** Το ιστολόγιο, γνωστό συχνά με την άκλιτη ονομασία μπλογκ (*blog*), είναι μορφή ιστοχώρου . Είναι λίστα καταχωρήσεων από την πιο πρόσφατη καταχώρηση στην παλαιότερη. Το περιεχόμενο των καταχωρήσεων μπορεί είναι οτιδήποτε, όπως νέα, πολιτικοκοινωνικός σχολιασμός, σχολιασμός των μέσων μαζικής ενημέρωσης και των διασημοτήτων, προσωπικά ημερολόγια και ειδικά θέματα όπως τεχνολογία, μόδα, αθλητικά, τέχνες. Συνήθως δεν απαιτείται ενδεδειγμένη επιμέλεια του κώδικα της ιστοσελίδας, μιας και συχνά είναι εγκατεστημένα αυτόματα συστήματα, που παρέχουν την δυνατότητα στο διαχειριστή του ιστολογίου να συντάξει μια καταχώρηση με πολύ λίγα βήματα. Ο κοινός χρήστης του Διαδικτύου μπορεί εύκολα και δωρεάν να ξεκινήσει το δικό του ιστολόγιο μέσω πολλών φορέων που προσφέρουν συστήματα τα οποία στηρίζονται σε λογισμικό που κάνει

την σύνταξη των ιστολογίων πολύ απλή διαδικασία. Το αντάλλαγμα τέτοιων φορέων είναι συνήθως η αυτόματα διαφήμιση στα ιστολόγια ή η αυτοπροβολή. Σε τέτοιες υπηρεσίες στηρίζεται η πλειοψηφία των ιστολογίων, ιδίως τα μικρότερα. Όμως όπως και κάθε άλλο είδος ιστοσελίδας, έτσι και το ιστολόγιο μπορεί να στηριχθεί και σε υπηρεσίες στις οποίες ο διαχειριστής του ιστολογίου έχει τον πλήρη έλεγχο του ιστοχώρου του.¹⁸ Η δημιουργία ιστολογίων συμβάλλει στην ανάπτυξη δεξιοτήτων γραφής, στην ενθάρρυνση της κοινωνικοποίησης και προβληματισμού.¹⁹

- **RSS (Really Simply Syndication):** Ο χρήστης τείνει να ενημερώνεται μέσα από διάφορες ιστοσελίδες, ιστολόγια, πύλες, βάσεις δεδομένων, κ.ά. Εξαιτίας όμως της πληθώρας των πληροφοριών που παρέχει το Διαδίκτυο, είναι πολύ δύσκολο για αυτόν να εντοπίσει όλες τις νέες ενημερώσεις που γίνονται καθημερινά στις πηγές που τον ενδιαφέρουν. Μέσω της τεχνολογίας RSS feed παρέχεται η δυνατότητα άμεσης και αυτόματης ενημέρωσης του χρήστη για τυχόν νέες καταχωρήσεις. Πρόκειται για ένα κομμάτι κώδικα βασισμένο σε γλώσσα XML το οποίο δημιουργήθηκε για την ανταλλαγή περιεχομένου. Το RSS επιτρέπει στο χρήστη του διαδικτύου να λαμβάνει αυτόματα στον υπολογιστή του νέες ενημερώσεις χωρίς να επισκέπτεται κάθε φορά τις σχετικές διαδικτυακές πηγές.²⁰
- **Wiki:** (προφέρεται *ουίκι*) είναι ένας τύπος ιστοτόπου που επιτρέπει σε οποιονδήποτε να δημιουργήσει και να επεξεργαστεί τις σελίδες του. Σε ένα wiki, διάφορα άτομα μπορούν να γράφουν μαζί. Έτσι, διευκολύνεται η συνεργασία πολλών ατόμων για τη συγγραφή ενός έργου. Αν ένα άτομο κάνει κάποιο λάθος, το επόμενο μπορεί να το διορθώσει. Μπορεί επίσης να προσθέσει κάτι νέο στην σελίδα, πράγμα που επιτρέπει την συνεχή βελτίωση και ενημέρωση. Επίσης στα wiki μπορεί να γίνεται συζήτηση. Σε ορισμένα wiki όπως η Βικιπαίδεια (το διασημότερο wiki) υπάρχουν οι σελίδες συζήτησης γι' αυτό, αλλά σε άλλα wiki, συζήτηση μπορεί να γίνεται σε όλες τις σελίδες. Ο σκοπός και οι κανόνες είναι διαφορετικοί σε διάφορα wiki. Για παράδειγμα σκοπός της Βικιπαίδειας είναι να γραφούν άρθρα που σχηματίζουν μια εγκυκλοπαίδεια. Ο σκοπός δημιουργεί και κανόνες συμπεριφοράς π.χ.

¹⁸ www.wikipedia.com. Ημερομηνία πρόσβασης: 17 Ιουνίου 2010

¹⁹ Peter Godwin. The Web 2.0 challenge to Information Literacy, INFORUM 2007: 13th Conference on Professional Information Resources, Prague, May 22-24, 2007

²⁰ www.cut.ac.cy. Ημερομηνία πρόσβασης: 12 Ιουνίου 2010

στην Βικιπαίδεια δεν γίνεται γενική συζήτηση αφού δεν βοηθά στην συγγραφή άρθρων. Τα περισσότερα wikis επιτρέπουν την πρόσβαση των χρηστών χωρίς κανέναν απολύτως περιορισμό. Έτσι όλοι έχουν το δικαίωμα να συμβάλουν στη συγγραφή του περιεχομένου της ιστοσελίδας χωρίς να υποβληθούν σε διαδικασία «εγγραφής» όπως συνήθως επιβάλλεται σε σελίδες συζητήσεων π.χ. στα περισσότερα forum. Αυτό σημαίνει ότι σε πολλές περιπτώσεις δεν είναι δυνατό να ελεγχθεί η εγκυρότητα των πληροφοριών των wiki σελίδων.²¹

- **Podcasting:** αποτελεί μία κίνηση τόσο ερασιτεχνών όσο και επαγγελματιών στο διαδίκτυο ήχου «κατ' αίτηση» δηλαδή ήχου που μπορεί κανείς να ακούσει όποτε το ζητήσει. Τα podcast είναι ψηφιακά αρχεία, έχουν διάρκεια στον χρόνο και δεν απαιτούν εξοπλισμό μεγάλο σε κόστος. Μπορούν να δημιουργηθούν από καθέναν που διαθέτει μικρόφωνο, λογισμικό ηχογράφησης, και σύνδεση στο internet.
- **Κοινωνικές υπηρεσίες σελιδοδεικτών (Social bookmarking):** είναι μια μέθοδος για τους χρήστες του Ίντερνετ να μοιραστούν, να οργανώσουν, να αναζητήσουν και να διαχειριστούν τους σελιδοδείκτες των δικτυακών πόρων. Σε αντίθεση με την κοινή χρήση των αρχείων, οι πόροι δεν μοιράζονται, απλά οι σελιδοδείκτες τους αναφέρουν. Σε αυτούς τους σελιδοδείκτες μπορεί να προστεθούν περιγραφές με τη μορφή μεταδεδομένων, έτσι ώστε άλλοι χρήστες να μπορούν να κατανοήσουν το περιεχόμενο της πηγής χωρίς πρώτα να χρειάζεται να «κατεβάσουν» το αρχείο.
- **Tagging:** η υπηρεσία του tagging είναι λέξεις κλειδιά που ταξινομούν ή/και περιγράφουν μία πληροφορία, μια πηγή.
- **LibraryThing:** είναι μια ιστοσελίδα κοινωνικής διαδικτύωσης για αυτούς που αγαπούν τα βιβλία. Βοηθάει στην δημιουργία ενός ποιοτικού καταλόγου βιβλίων που κάποιος μπορεί να έχει διαβάσει ή να έχει δανειστεί. Καθένας έχει όφελος από την δουλειά κάποιου άλλου. Ενώνει ανθρώπους βασιζόμενη στα βιβλία που αυτοί μοιράζονται.²²
- **Άμεσο μήνυμα (Instant messaging):** είναι ένας τύπος άμεσου μηνύματος σε αληθινό χρόνο που βασίζεται στην επικοινωνία δυο ή περισσότερων ανθρώπων που χρησιμοποιούν τον ηλεκτρονικό τους

²¹ www.wikipedia.com. Ημερομηνία πρόσβασης: 17 Ιουνίου 2010

²² www.librarything.com. Ημερομηνία πρόσβασης: 13 Ιουνίου 2010

υπολογιστή ή άλλες συσκευές. Το κείμενο του χρήστη μεταβιβάζεται μέσω δικτύου όπως γίνεται στο διαδίκτυο.

- **Κοινωνικά Δίκτυα (Social networks):** Συνιστούν ενδεχομένως την σημαντικότερη αλλαγή κατά την μετάβαση από το Web1.0 στο Web 2.0. Η εξέλιξη αυτή μετέβαλε την δομή και ανάπτυξη του παγκόσμιου ιστού με πολλούς τρόπους, με τα κοινωνικά δίκτυα να συνιστούν ενδεχομένως την σημαντικότερη αλλαγή. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό στοιχείο των κοινωνικών δικτύων του Web αποτελεί το γεγονός ότι η ανάπτυξη τους ξεκίνησε από τους ίδιους τους χρήστες. Από ένα σημείο και μετά, όταν πλέον έγιναν δημοφιλή στους χρήστες και απέκτησαν την ιδιαίτερη δυναμική που τα χαρακτηρίζει σήμερα, κατέστησαν την σημαντικότερη διαφορά μεταξύ των Web 1.0 και Web 2.0.²³

3.2 Η Πληροφοριακή Παιδεία συναντά το Web 2.0

Η Πληροφοριακή Παιδεία για να μπορέσει να επιτελέσει αποτελεσματικά τον ρόλο της, σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά που την διέπουν, χρειάζεται τεχνολογικά προηγμένες εφαρμογές που θα εξυπηρετούν την ανάγκη αποτελεσματικής χρήσης της πληροφορίας και θα οδηγούν στην απόκτηση δεξιοτήτων για την ύπαρξη πληροφοριακά εγγράμματων πολιτών.

Σύμφωνα με τα παραπάνω παρουσιάζονται εφαρμογές που αντιστοιχούν σε ορισμένα εκ των βασικών χαρακτηριστικών της Πληροφοριακής Παιδείας (γνώση πηγών, δεξιότητες αναζήτησης, επεξεργασία – αξιοποίηση – χρήση πληροφοριών).

- **Primo – Ex Libris:** Συναντώντας τις προσδοκίες των χρηστών για γρήγορη, εύκολη και αποτελεσματική έρευνα και ανάκτηση το Primo αποτελεί μια αξιόπιστη λύση για την ανακάλυψη και την παράδοση των τοπικών και των απομακρυσμένων πόρων, όπως είναι τα βιβλία, τα άρθρα περιοδικών και τα ψηφιακά αντικείμενα. Μέσα από αυτή την διαδικασία αναδεικνύεται ο πλούτος της συλλογής της βιβλιοθήκης. Οι χρήστες βρίσκουν εύκολα και γρήγορα την πληροφορία που αναζητούν έχοντας άμεση πρόσβαση σε πλήρη

²³ www.kathimerini.gr. Γιώργος Μυτακίδης, Τα κοινωνικά δίκτυα στο επίκεντρο της εξέλιξης του Ιστού. Ημερομηνία πρόσβασης: 15 Ιουνίου 2010.

κείμενα όπου αυτό είναι δυνατό. Παρέχεται η δυνατότητα αποθήκευσης και ανάκλησης των αιτημάτων του χρήστη καθώς και η αποστολή τους με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή αποστολής νέων αποτελεσμάτων για παλαιότερα ερωτήματα μέσω RSS (Really Simple Syndication). Οι υπηρεσίες του Primo μπορούν να ενσωματωθούν στους ιστοχώρους, στα συστήματα διαχείρισης εκμάθησης, στα ιστολόγια και στις κοινωνικές περιοχές δικτύωσης που αυξάνουν τη δυνατότητα πρόσβασης και τη χρήση των υπηρεσιών των βιβλιοθηκών. Η εμπειρία των χρηστών του Primo ενσωματώνει τη βιβλιοθήκη 2.0 και τα κοινωνικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της πληροφορικής κάνοντας ικανά τα μέλη των ιδρυμάτων να μοιράζονται ετικέτες, εκτιμήσεις και αναθεωρήσεις.²⁴

- **Metalib:** Αποτελεί την πύλη αναζήτησης των πηγών της βιβλιοθήκης η οποία δίνει την δυνατότητα στον χρήστη να εντοπίσει και να χρησιμοποιήσει πληροφοριακές πηγές στις οποίες έχει πρόσβαση το ίδρυμα. Τέτοιες πηγές μπορεί να είναι οι βάσεις δεδομένων, οι κατάλογοι της βιβλιοθήκης, οι θεματικές – δικτυακές πύλες, τα ηλεκτρονικά περιοδικά και τα ηλεκτρονικά βιβλία. Το Metalib προσφέρει την επιθυμητή θεματική ταξινόμηση στις Βάσεις Δεδομένων που διαθέτει η Βιβλιοθήκη, καθώς και τη δυνατότητα αναζήτησης πληροφοριών με λέξεις-κλειδιά. Είναι δυνατή επίσης η εικονική περιήγηση σε όλες τις προσφερόμενες πηγές πληροφόρησης η οποία συνοδεύεται από την προβολή και την ανάκτηση των αποτελεσμάτων της έρευνας.²⁵

- **Mendeley:** Είναι ένα δωρεάν λογισμικό ακαδημαϊκής χρήσης, το οποίο ευρετηριάζει και οργανώνει όλα τα έγγραφα σε μορφή PDF καθώς και τις ερευνητικές εργασίες στην προσωπική ψηφιακή βιβλιογραφία των χρηστών. Συλλέγει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες εγγράφων από το PDFs επιτρέποντας έτσι την αναζήτηση, την οργάνωση και την παραπομπή πάνω σε αυτά. Ο εισαγωγέας Ιστού επιτρέπει την γρήγορη και εύκολη εισαγωγή εγγράφων από πηγές όπως το Google Scholar, με το πάτημα ενός κουμπιού.²⁶ Διαθέτει χαρακτηριστικά γνωρίσματα

²⁴ www.exlibrisgroup.com/category/primoOverview. Ημερομηνία πρόσβασης: 6 Σεπτεμβρίου 2010

²⁵ www.bristol.ac.uk/is/library/metalib/#guides. Ημερομηνία πρόσβασης: 9 Σεπτεμβρίου 2010

²⁶ www.library.ucy.ac.cy/research_tools/citation_manag_tools_gr. Ημερομηνία πρόσβασης: 9 Σεπτεμβρίου 2010

κοινωνικής δικτύωσης (σχόλια, προφίλ σελίδων) αποτελώντας ταυτόχρονα κοινωνικό δίκτυο ερευνητών. Πραγματοποιεί «έξυπνο» φιλτράρισμα στα διαθέσιμα έγγραφα, προσθέτει ετικέτες και μετονομάζει αυτόματα τα PDF αρχεία.²⁷

- **Ρωτήστε έναν βιβλιοθηκονόμο:** Η υπηρεσία αυτή είναι προσβάσιμη από την ιστοσελίδα του ιδρύματος και διαθέσιμη όταν ο χρήστης δεν μπορεί να εντοπίσει τις πληροφορίες που χρειάζεται για να καλύψει τις ερευνητικές του ανάγκες. Η επικοινωνία μεταξύ χρήστη και βιβλιοθηκονόμου γίνεται μέσω ηλεκτρονικής συνομιλίας σε πραγματικό χρόνο και οι απαντήσεις που δίνονται είναι σύντομες και τεκμηριωμένες και αφορούν τις συλλογές, τις πηγές και τις υπηρεσίες της Βιβλιοθήκης.²⁸

Συμπεράσματα

Η ανάπτυξη των νέων εργαλείων του Web 2.0 αυξάνουν την σπουδαιότητα της Πληροφοριακής Παιδείας. Αυτό σημαίνει ότι η χρήση των καινοτόμων εφαρμογών στην εποχή μας διαδραματίζουν καταλυτικό ρόλο ιδιαίτερα στις νέες γενιές που κάνουν ευρεία χρήση των τεχνολογιών αυτών.

Για τον λόγο αυτό στην διδασκαλία της Πληροφοριακής παιδείας και των προγραμμάτων που την συνοδεύουν απαιτείται η διάθεση περισσότερου χρόνου για να εξηγηθεί πως οι πληροφορίες δημιουργούνται και αναπαράγονται ώστε να μπορέσουν οι εκπαιδευόμενοι να αναπτύξουν κριτική σκέψη. Η απόκτηση πληροφορικών δεξιοτήτων που επιτυγχάνεται από την Πληροφοριακή Παιδεία είναι καθοριστική για να μπορέσουν οι χρήστες να έχουν πρόσβαση στην πληροφορία και να την αφομοιώνουν, να την αξιολογούν και να την αποτιμούν με κριτικό πνεύμα. Οι τεχνολογικές εφαρμογές που προέκυψαν από την ανάπτυξη των υπηρεσιών Web 2.0 κάνουν πιο επιτακτική την ανάγκη για ενσωμάτωση της επιλεγμένης πληροφορίας στην διαδικασία της κατανόησης των θεμάτων που περιβάλλουν την χρήση της (πληροφορίας) με τρόπο ηθικό και νόμιμο.

²⁷ www.wikipedia.com. Ημερομηνία πρόσβασης: 9 Σεπτεμβρίου 2010

²⁸ www.library.ucv.ac.cy/reference_desk/ask_librarian_gr. Ημερομηνία πρόσβασης: 11 Σεπτεμβρίου 2010

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Κορομπίλη Στέλλα, Μάλλιαρη Αφροδίτη, Χριστοδούλου Γιώργος. "Συμβολή των βιβλιοθηκονόμων στην πληροφοριακή παιδεία", Ο ανθρώπινος παράγοντας στη διαμόρφωση της σημερινής και της μελλοντικής βιβλιοθήκης: 16ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Πειραιάς, 1-2-3 Οκτωβρίου 2007. Πειραιάς: Βιβλιοθήκη Πανεπιστημίου Πειραιά
- Ανδρέου Ιωάννα, Γαϊτάνου Πανωραία, Γαρουφάλου Εμμανουήλ, Κουτσομίχα Δαμιάνα, Κριεζή Βέρα. Έρευνα για την εξοικείωση των Ελλήνων και Κυπρίων Επιστημόνων Πληροφόρησης με τις Web 2.0 υπηρεσίες, 17ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Ιωάννινα 2008
- Παπάζογλου Αλεξάνδρα. Πληροφόρηση, Ψηφιοποίηση, Αντιμετώπιση λογοκλοπής, Οργάνωση, Ανάπτυξη αναγνωστικής συνήθειας: μερικές λέξεις κλειδιά από τον πολλαπλό ρόλο του βιβλιοθηκονόμου σήμερα. Πώς ο βιβλιοθηκονόμος του 21^{ου} αιώνα μπορεί να τους αντιμετωπίσει; Ημερίδα « Ο ρόλος του Βιβλιοθηκονόμου τον 21^ο αιώνα», Ημερίδα ΕΕΒΕΠ – Κεντρικής Δημοτικής Βιβλιοθήκης Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Αθηναίων, Αθήνα 2010
- Τσιμπόγλου Φίλιππος. Οι Βιβλιοθήκες στο ψηφιακό περιβάλλον. Πιθανοί ρόλοι και απαραίτητες δεξιότητες. Διάλεξη Ιόνιο Πανεπιστήμιο – Τμήμα Αρχειονομίας Βιβλιοθηκονομίας, Πρόγραμμα Διαλέξεων στο πλαίσιο του έργου του ΕΠΕΑΕΚ «Αναβάθμιση του προπτυχιακού προγράμματος σπουδών» Κέρκυρα 31 Μαρτίου 2004

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Association of College and Research Libraries (ACRL). Information Literacy competency standards for higher education (2000). www.ala.org/ala/mgrps/divs/acrl/standards/standards.pdf. Ημερομηνία πρόσβασης: 17 Ιουνίου 2010
- Association of College and Research Libraries (ACRL). Στόχοι για τη διδασκαλία της πληροφοριακής παιδείας: ένα υπόδειγμα έκθεσης για ακαδημαϊκούς βιβλιοθηκονόμους
- Jack M. Maness. Library 2.0 Theory: Web 2.0 and Its Implications for Libraries, Webology, Volume 3, Number 2, June, 2006 (<http://webology.ir/2006/v3n2/a25.html>). [Ημερομηνία πρόσβασης: 15 Ιουνίου 2010]
- Joaquin Selgas Gutierrez «Η νέα Πληροφοριακή Παιδεία στις Δημόσιες Βιβλιοθήκες. Μερικές πρόσφατες εμπειρίες στην Ισπανία», Πληροφοριακή Παιδεία - το κλειδί για τη Δια Βίου Μάθηση: Διεθνές Συνέδριο Δημόσιων και Δημοτικών Βιβλιοθηκών, Αθήνα 14- 16 Ιουνίου 2006

- Killcullen, M (1998). Teaching librarians to teach: Recommendations on what we need to know. Reference Services Review, Summer, pp 7-18
- Peter Godwin. The Web 2.0 challenge to Information Literacy, INFORUM 2007: 13th Conference on Professional Information Resources, Prague, May 22-24, 2007

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- www.ala.org Ημερομηνία πρόσβασης: 17 Ιουνίου 2010
- www.bristol.ac.uk/is/library/metalib/#guides. Ημερομηνία πρόσβασης: 9 Σεπτεμβρίου 2010
- www.cilip.org.uk [Ημερομηνία πρόσβασης 17 Ιουνίου 2010]
- <http://conferences.alia.org.au/access2010/call.html>. [Ημερομηνία πρόσβασης 15 Ιουνίου 2010]
- www.cut.ac.cy. [Ημερομηνία πρόσβασης: 12 Ιουνίου 2010]
- www.exlibrisgroup.com/category/primoverview. [Ημερομηνία πρόσβασης: 6 Σεπτεμβρίου 2010]
- <http://greeklis.org/?p=149>. [Ημερομηνία πρόσβασης: 17 Ιουνίου 2010]
- www.kathimerini.gr. Γιώργος Μυτακίδης, Τα κοινωνικά Δίκτυα στο επίκεντρο της εξέλιξης του Ιστού. [Ημερομηνία πρόσβασης: 15 Ιουνίου 2010]
- www.Librarvthing.com. [Ημερομηνία πρόσβασης: 13 Ιουνίου 2010]
- www.library.ucv.ac.cy/research_tools/citation_manage_tools_gr. [Ημερομηνία πρόσβασης: 9 Σεπτεμβρίου 2010]
- www.library.ucv.ac.cy/reference_desk/ask_librarian_gr. [Ημερομηνία πρόσβασης: 11 Σεπτεμβρίου 2010]
- www.wikipedia.com. [Ημερομηνία πρόσβασης: 12 & 17 Ιουνίου 2010]
- www.wikipedia.com. [Ημερομηνία πρόσβασης: 9 Σεπτεμβρίου 2010]
- <http://webology.ir/2006/v3n2/a25.html> [Ημερομηνία πρόσβασης: 15 Ιουνίου 2010]